Problema cercetării elitei în istoriografia contemporană

CZU: 930:316.344.42(498.7)"18"

Sorin GRAJDARI 0000-0001-9385-5195

În ultima perioadă, problema elitelor prezintă un interes sporit pentru numeroși cercetători – atât de peste hotare, cât și de la noi din țară. Deși acest subiect a pătruns în circuitul științific de ceva vreme, problemele care apar sunt diverse și complexe. În istoriografia contemporană, definirea conceptului de *elită* ocupă un rol central. Chiar dacă, uneori, interpretările sunt diferite, elita rămâne până la urmă partea cea mai bună și activă a unei societăți. Pe lângă definirea conceptului de *elită*, în istoriografia contemporană au fost puse în discuție și alte probleme legate de acest subiect: rolul elitelor în istorie, conflictul elitelor, unele observații privind teoria elitelor etc.

În istoriografia românească problema elitelor a fost deja abordată și cercetată de numeroși cercetători, ca A. Zub, S. Tănase, P. Bejan, Al.F. Platon, C. Turliuc, Gh. Teodorescu, F. Ioncioaia, R. Câmpeanu, S. Retegan, Șt.M. Ceaușu, L. Năstasă, S.B. Moldovan, C. Ioja, A. Mihalache ș.a. Aceștia consideră că elitele sunt grupuri sociale care trebuie privite ca unități distincte, dar care nu pot fi apreciate unilateral. În istoriografia din Republica Moldova acest subiect abia a fost pus în discuție. În 2013, la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, în cadrul proiectului „Elite social-politice și economice ale Basarabiei (1812-1918)" (director de proiect dr. S. Bacalov), a fost organizată o conferință științifică dedicată elitelor, unde au participat atât cercetători din Republica Moldova, cât și din România, Bulgaria, și ale cărei lucrări s-au publicat în câteva culegeri de studii și documente.

Un interes deosebit pentru studierea elitei comercial-industriale din Basarabia sub regim de dominație țarist a manifestat cercetătorul V. Tomuleț. Rezultatele obținute pe parcursul anilor și-au găsit reflectare într-un capitol special în monografia dedicată influenței politicii comerciale asupra genezei și constituirii burgheziei comerciale din Basarabia în anii 1812-1868. Problema elitelor este studiată și de cercetători ca S. Bacalov, V. Bivol, C. Gherasim, A. Emilciuc ș.a.

Elitele constituie un fenomen natural, tipic pentru fiecare societate, iar membrii elitei sunt oameni înzestrați cu calități specifice, care îi plasează în vârful piramidei sociale. Făcând o retrospectivă, putem afirma că fiecare societate, în diferite perioade de timp, și-a creat propria elită, iar formarea și evoluția ei a fost determinată de specificul dezvoltării țării.

În ansamblu, elitele constituie un subiect relativ nou de cercetare. Dacă e să ne referim la spațiul dintre Prut și Nistru, în special pentru tinerii cercetători, prezintă interes problema elitelor comercial-industriale alogene din Basarabia sub regim de dominație țarist. În lipsa unei lucrări speciale dedicate acestui subiect, sporește și mai mult interesul cercetătorului față de această tematică.

Din acest considerent, interesul nostru se orientează spre studierea elitei comercial-industriale din Basarabia în secolul al XIX-lea, cea care deținea pârghii importante în viața economică și realiza puterea economică în societate.